

57^e Jaargang

Donderdag 21 juli 2022

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk
Kerkelijk actueel
Voor de jeugd Sprekend verleden

MEDITATIE

Er is wat te krijgen!

"En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade" [Joh. 1:16]

Wat heb je aan al het tijdelijke geluk van deze wereld, als je vroeg of laat voor Gods rechterstoel staat en je voor eeuwig alle vrede en vreugde moet missen? Daarom wijst Johannes al direct in hoofdstuk 1 op het meest verbazingwekkende ooit: Gods eigen Zoon is naar deze aarde gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren is. Wat een wonder! Er is genade te krijgen bij deze Zaligmaker!

Waar je het krijgt

Want wie is Hij? De hoogste Profeet en Leraar, Die volmaakt onderwijst in hoe je zalig kunt worden en wat die zaligheid inhoudt. Hij is ook de enige Hogepriester, Die daadwerkelijk zalig maakt, omdat Zijn bloed reinigt van alle zonden. En Hij is de eeuwige Koning, Die bewaart bij die zaligheid. Ja, zegt Johannes: er is bij Hem een volheid van genade én waarheid (vers 14).

Wat betekent dat? Dat we in Christus zien welke volheid van genade er bij de Vader is. Dat Hij vol ontferming is. Hij deze van Hem afgevallen wereld niet heeft overgelaten aan zichzelf, maar Zijn eigen Zoon heeft overgegeven.

Wat een volheid van genade is het dat Christus Zichzelf daarvoor heeft overgehad. Om Zich zo diep te vernederen dat Hij geboren wilde worden in een beestenstal. Dat Hij gekruisigd wilde worden aan het vloekhout, om zo alles te volbrengen.

Wat een volheid van genade is het dat de Heilige Geest Christus wilde bekwamen Zijn werk te volbrengen, maar niet minder ook vandaag verloren zondaren wil inwinnen voor Christus.

Evenzo is er in Christus een volheid van waarheid.

Wat dat betekent? Dat Zijn onderwijs, Zijn verlossing en Zijn regering waarachtig en betrouwbaar is. Het staat op recht en waarheid pal.

Is dat geen geweldig Woord: vol van genade en waarheid? Dat dit klinkt in een wereld waar de leugen lijkt te regeren. Wij elkaar helaas niet zomaar meer kunnen vertrouwen. In deze wereld de liefde vaak ver te zoeken is.

En zo klinkt het in vers 16: *Uit Zijn volheid*. Is er in Hem een volheid van tijdelijke en eeuwige zegeningen. Vele zondaren hebben de eeuwen door zich al tegoed gedaan aan deze Fontein van heil. En nog steeds is de bodem niet in zicht, want het is een Bron die nooit uit te ledigen is.

Dat geloof ik graag, zegt u: maar is dat ook voor mij?

Wie het krijgt

Genade wijst ons op Gods onverdiende gunst. Dat God gratie verleent aan verloren en veroordeelde zondaren. En voor wie krijgt Gods genade betekenis? Wie er iets van gaat beseffen wat een wonder het zou zijn als God uit Zijn volheid van genade gaat

uitdelen en hem niet naar recht voorbijgaat. Dát zou verdiend zijn. Daar heb je het naar gemaakt!

Voor wie wordt vrije genade een wonder? Is het niet wie met die tollenaar op zijn borst gaat slaan en zeggen moet: "O God, wees mij de zondaar genadig"? Is het niet wie met de Kananese vrouw al genoeg heeft aan een kruimel en zeggen moet: Ja, Heere! Ik ben dat brood van de kinderen niet waard, maar de hondjes eten toch ook van de brokjes die vallen van de tafel van hun heer?

"Uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen." Het is niet te koop door onze tranen. Het is niet te verdienen door onze inspanningen. Het zijn niet de offers die wij brengen, die ons kunnen redden, maar Hij alleen.

O, wie kan er niet meer buiten deze Leraar vol genade en waarheid? Wie zichzelf een dwaas weet met zo'n leugenachtig hart! Wie kan er niet meer buiten deze Priester vol genade en waarheid? Wie zichzelf zo arm en schuldig weet! Wie kan er niet meer buiten deze Koning vol genade en waarheid? Wie zichzelf zo zwak en weerloos weet!

Wat je krijgt

En wat is er dan om niet te ontvangen? In Genesis 41 lezen we hoe Jozef zeer veel koren bijeenbracht en men ophield te tellen, want daarvan was geen getal. En is dat niet nog veel meer het geval als het gaat om de hemelse rijkdommen? Dan gaat Paulus in Efeze 3 zingen van de liefde van Christus die onze kennis te boven gaat!

Is er genade voor genade: de ene genade na de andere. Genade op genade. Nee, niet alle genade wordt direct als Gods gunst ervaren. Als God je stilzet op je levensweg. Je te maken krijgt met uitwendige en inwendige strijd. Dan zeg je: dat is toch geen genade? Als God je ontdekt aan zonde en schuld, als Hij je geestelijk arm en leeg maakt, dan voelt dat niet als genade. Maar het is het wél, want Hij maakt arm om rijk te maken. Hij maakt leeg om te vullen. Zo maakt Hij voor het eerst en steeds opnieuw plaats voor genade.

En wat is er bij Hem een volheid. Is er bij Hem menigerlei genade. Bekerende genade. Versterkende genade. vertroostende genade. Ondersteunende genade. Overvloedige genade. En dat voor de grootste der zondaren.

Wat is het een onuitsprekelijke genade wie het mag ondervinden: "Mijn genade is u genoeg!"

ds. W.L. van der Staaij

Wandelen door geloof

*1 Koningen 17:7
En het geschiedde
ten einde
van vele dagen, dat
de beek uitdroogde;
want geen regen
was in het land
geweest.*

In zijn jonge jaren was John Henry Newton (1725-1807) kapitein van een schip dat slaven naar Amerika vervoerde en leidde hij een goddeloos leven. Na zijn wonderlijke bekering werd hij predikant en ook dichter, onder andere van het wereldberoemde lied *Amazing Grace*. In zijn autobiografie beschrijft hij zijn leven voor en na zijn bekering. En daarin staan treffende dingen te lezen. Onder andere ook over de relatie tussen geloof en gevoel. Kort na zijn bekering waren er sterke gevoelens van vreugde. Maar hij had geleerd om boven zijn gemoedsgesteldheid te leven en te steunen op de gerechtigheid van de Zaligmaker alleen. Hij schrijft: **‘Daar kunnen zelfs mijn teerste gevoelens niets aan toedoen en mijn zwakste zwakheden niets aan afdoen.’** Gods kinderen moeten leren wandelen door geloof en niet door aanschouwen. Dat moest ook Elia leren.

Het is een vast gegeven uit Gods Woord, dat de Heere het geloof van de Zijnen beproeft. En Elia had geloof. In het geloof is Elia immers naar de Krith gegaan en daar is hij niet beschaamd mee uitgekomen.

Maar dat geloof van Elia -net zo goed als het geloof van al Gods kinderen- moet wel sterker worden. Want de Heere heeft nog meer plannen met Elia. Straks komt hij op de Karmel alleen tegenover die baälsprofeten te staan. En tegenover het hele volk. En zijn geloof moet daarop voorbereid worden.

God gaat dat geloof louteren. En dat gebeurt hier bij Elia.

Hij mocht uit de beek drinken. En er was water genoeg. Totdat de gevolgen van het oordeel ook bij de beek Krith merkbaar werden. En dat is natuurlijk niet in één dag gebeurd. Die beek is langzamerhand uitgedroogd. En toen kwam de beproeving. Want hoe moet het dan? Ook met de belofte van God? Maar als er dan geen water in de beek zit, moet Elia niet gaan wanhopen, maar dan moet hij zich vastgrijpen aan het Woord van God en hopen op de God van het Woord.

En als we de lijnen eens wat proberen door te trekken, dan weet iedereen die de Heere mag vrezen, waar het nu over gaat. Dat de geestelijke beek Krith

opdroogt. Er zijn de momenten geweest dat de hemel zo laag hing. Dat de liefde van God werd uitgestort in het hart. Tijden dat het zo goed was om nabij God te zijn. Je mocht drinken van het water des levens.

Maar er zijn ook andere tijden. Dan zit je geestelijk bij een uitdrogende beek Krith zit. En die ooit zo heldere stroom, dat is geworden tot alleen nog maar een beetje vuile modder.

En hoe is dat nu gekomen en waarom gaat dat nu zo? Wel, dat kan natuurlijk om verschillende redenen zo zijn. Een slordig leven kan de beek doen uitdrogen. Een aards- en wereldsgezind bestaan maakt alles dood en dor. Maar dat gebeurt toch ook weer niet buiten de ondoorgrondelijke leiding van de Heere om. Op een bepaalde manier heeft Hij daar Zijn hand in en Zijn bedoeling mee.

En houdt het geloof het dan nog uit? Ja maar alleen als het echt is. Dan blijft het op de Heere wachten. Dan gaan ze met vrijmoedigheid naar de troon der genade. Niet op grond van hun gevoel of hun gebeden, maar op grond van de belofte. Dan werpt zo'n twijfelend, worstelend, strijdend mensenkind zich op God en Zijn Woord.

En zo stelt de Heere het geloof van Zijn kinderen op de proef. Hij wil ze leren sterven aan zichzelf. Ook leren sterven aan hun bevindingen hun bekering. Om zo niet meer te steunen op iets in zichzelf. Maar om steeds weer, en steeds meer, en steeds eerder ook het leven buiten zichzelf te zoeken.

John Newton schrijft ergens: 'Toen ik gisteren achter mijn bureau zat, had ik een prachtig uitzicht op het eiland White. Vandaag zie ik daar niets van. Ik veronderstel niet dat het eiland gezonken is. Maar ik bedenk dat het een mistige dag is. En ik verwacht dat als het beter weer wordt, ik het eiland weer zal zien. Zo is het ook in het geestelijke leven. Ik kan op onzekere dagen het zicht op Gods genade weleens kwijt raken. Maar dat moet mij niet doen vragen of die genade er nog wel is. Daarom moet mijn geloof zich richten op Gods Woord en niet op mijn gevoel. Mijn gevoel is als het weer. En niets is zo veranderlijk als het weer. Maar Gods Woord is onveranderlijk.'

*Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl*

Het is verwarrend geworden!

Oproep tot verootmoediging

Het eerste halfjaar van 2022 ligt inmiddels achter ons. Nu we in de maand juli zitten, zijn we daarmee in de tweede helft van dit jaar gekomen. Daarbij zijn de zomermaanden vanwege de vergaderluwe weken vanouds ook een periode van rust en bezinning. Is de zomer een tijd van terugzien op de voorbije maanden en een periode van vooruitzien naar datgene wat er bij leven en gezondheid te komen staat. Zo worden alweer voorbereidingen getroffen voor het nieuwe winterseizoen. Wat kan er worden verbeterd, wat moet er anders worden gedaan?

Als het aan enkele bezorgde briefschrijvers aan het bestuur van Bewaar het Pand ligt, is gezien alle kerkelijke en maatschappelijke ontwikkelingen vóór alles persoonlijke en kerkelijke verootmoediging nodig. De achterliggende maanden werden immers maatschappelijk gezien getekend door allerlei crises.

Bewuste keuze

Maar ook als kerken gaan we door een ernstige crisis heen, waarvan het einde nog niet in zicht is. De lijst van kerken die bewust de besluiten van de generale synode inzake vrouwelijke ambtsdragers naast zich neerlegt, groeit gestaag. Wie daartegen publiekelijk gewag maakt van zijn of haar ontzetting en verbijstering, krijgt al snel het verwijt liefdeloos te zijn en een ongeestelijke houding te hebben, zonder dat daarbij ook maar één negatief woord klinkt ten opzichte van de kerkenraden die willens en wetens kerkelijke afspraken terzijde schuiven.

Tekenend voor de voortdurende verdeeldheid in eigen huis waren op de eerste zaterdag van juli ook enkele publieke reacties op de bijzondere academische overstap van één van de hoogleraren

van onze Theologische Universiteit in Apeldoorn. Zijn vertrek zou volgens hen een graadmeter zijn voor de neerwaartse spiraal van ons kerkverband, veroorzaakt door een afgedwongen eenzijdigheid in de leer. Het zal geen verrassing zijn wie volgens de critici daaraan schuldig is: het verstikkende conservatieve deel van onze kerken.

Beschuldigende vinger

Een kerk die niet werft, die sterft. Maar het lot van een kerk die zo tegen zichzelf vecht, is ook spoedig beslecht. Toch is er geen enkele reden om met een beschuldigende vinger naar anderen te wijzen. Want waar je met één vinger naar de ander wijst, wijzen er minstens drie altijd naar jezelf.

En dat is het ook precies waar de bezorgde briefschrijvers heel concreet de vinger bij leggen: *"Daarom deze ernstige overweging om eerst en vooral de dienstknechten op te roepen om zich voor God te verootmoedigen en eerst tot zichzelf in te keren; om voor Gods heilig aangezicht en alwetendheid vast te stellen of ze zich van Zijnentwege geroepen weten als onbezoldigd dienaar van het Heilig Evangelie. En met die lastbrief en dat Goddelijk bevel te mogen en te moeten arbeiden in Zijn wijngaard. Daaruit bij vernieuwing deze roeping en verkiezing vast te maken (2 Petrus 1 vers 10), met een vernieuwde ijver in deze Zijn heilige dienst. Met slechts éerst en vooral álle nadruk op (geestelijke) prediking en pastoraat."* Waarom deze ernstige en eerlijke oproep tot verootmoediging? Daarvoor worden er in de brief allerlei redenen genoemd. Klinkt met name de vraag in hoeverre er nog gesproken kan worden van een Schriftuurlijk-bevindelijke prediking in dat deel van onze kerken dat zo verontrust is over alle ontwikkelingen. Behelst de erfenis onzer vaders nog wat méér dan alleen de emerituskas?

Bewogen oproep

Waarom zo'n bewogen oproep tot verootmoediging? De bezorgde briefschrijvers moeten er zelfs op wijzen dat in eigen kerkelijke kring er veel te veel kwalijke en onstichtelijke praktijken zijn geweest of nog altijd voortduren. Zaken die niet strekken tot eer van God, tot stichting van de naasten en tot welzijn van de gemeenten. Zijn er omstandigheden waar het vlees niet slechts begeert tegen de Geest, maar de vrije hand lijkt te krijgen. Spelen er kwesties, waarbij er meer sprake lijkt van ellebogenwerk dan van knieënwerk. Gemeenteleden elkaar verbijten, in plaats van elkaar verdragen. Kan er vanwege zoveel openlijke en bedekte zonden met zegen en vrucht in de dienst van de HEERE worden gestaan?

In Handelingen 9 wijst Paulus op een heel andere kerkelijke situatie. Vertaald naar onze tijd: *"De gemeenten dan, door geheel Noord- en Zuid-Nederland, en de Veluwe, en de Randstad, hadden vrede, en werden gesticht; en wandelende in de vreze des Heeren, en de vertroosting des Heiligen Geestes, werden vermenigvuldigd."*

Daarom is de dringende oproep tot verootmoediging van de bezorgde briefschrijvers méér dan terecht. In 1918, in 1953 en zelfs nog in januari van dit jaar (!) werd een bijzondere biddag uitgeschreven vanwege de buitengewone tijden van kerk en wereld.

Maar zou er gezien de voortdurende crises niet alle redenen zijn om ons voor het eerst en opnieuw voor Gods aangezicht te verootmoedigen en tot onszelf in te keren?

ds. W.L. van der Staaij

Jeremiah Burroughs-4

Kenmerken

Burroughs noemt nog meer kenmerken van het ware beven voor Gods Woord. Het gaat gepaard met vreugde. De ziel beeft voor Gods Woord, maar is ook blij dat Gods Woord er is. In Psalm 119:162 staat: 'Ik ben vrolijk over Uw toezegging, als een die een grote buit vindt.' Het hart van Gods kind vindt evenveel vreugde in Gods Woord als een onbekeerd mens in de schatten van de wereld.. Het ware beven voor Gods Woord komt ook telkens opnieuw terug, zelfs als er geen tegenslagen zijn en het geweten niet spreekt. Toen de engel in Daniël 10:11 tot Daniël sprak dat hij een zeer gewenst man was en dat zijn gebed verhoord was, beefde Daniël. Toen de Heere Saulus bekeerde beefde hij.

Omzien

De Heere ziet om naar een bevend hart omdat de Heere Zich erin verblijdt dat er gebeefd wordt voor het Woord vanwege de eigenschappen van dat Woord. De Heere vertoornt Zich over mensen die lichtzinnig en met minachting onder Gods Woord komen, die na de prediking Gods Woord onteren door er grappen over te maken en er lichtvaardig over te spreken. De Heere is verheugd wanneer mensen Zijn Woord verheerlijken en prijzen. Een ziel die beeft voor Gods Woord verheerlijkt God meer dan de mensen die zullen beven vanwege Zijn heerlijke verschijning op de oordeelsdag.

Het hart

De Heere verheugt Zich zeer in een gebroken en nederig hart. Als het hart niet gebroken en nederig is, is er geen beven voor het Woord van God. Een gebroken hart is ook ernstig. Een lichtzinnig en hoogmoedig hart kan de Heere niet verdragen. Een hart dat beeft voor Gods Woord wil de Heere volgen, wil door Hem onderwezen worden. Een hart dat de Heere vreest is een wijs hart. Bevend werd de vraag door de stokbewaarder gesteld: 'Lieve heren, wat moet ik doen opdat ik zalig worde?'

Prediking

De wereld heeft achting voor dappere zielen en niet voor hen die vrezen. De Heere oordeelt anders dan de wereld. De Heere ziet juist in gunst op bevende zielen neer. Gods knechten dienen Gods Woord zo te prediken dat de hoorders getroffen worden door vrees en beven. Het Woord dient met majesteit verkondigd te worden. Christus sprak niet zoals de Schriftgeleerden en farizeeën, Hij sprak als machthebbende, als Iemand Die de gewetens van de mensen aansprak. De prediking moet harten van mensen treffen opdat het komt tot de uitroep: 'Wat moet ik doen om zalig te worden?' Gods knechten beven zelf voor Gods Woord. Zij durven op geen enkele manier tegen Gods Woord in te gaan. Als het goed ligt zouden zij liever gedood worden, dan ingaan tegen Gods Woord.

Troost

God is begonnen de ziel van Gods kinderen te verlichten door Zijn majesteit en heerlijkheid in Zijn Woord te laten zien. Het is tot troost voor Gods kinderen dat er in heel Gods Woord geen bedreiging staat die voor hen geldt en uitgevoerd zal worden. "Als u een hart hebt dat beeft voor het Woord, weet dan dat God het woord der zaligheid in het bijzonder tot u richt." Wie beeft voor Gods Woord zal vertroost worden door de beloften van Gods Woord. Bijvoorbeeld Spreuken 13:13 'Die het Woord veracht, die zal verdorven worden, maar wie het gebod vreest, die zal vergolden worden.' God waardeert het beven voor Zijn Woord meer dan volmaakte gehoorzaamheid aan Zijn Woord. De Heere openbaart Zich aan bevende harten, zij mogen Gods verborgenheden verstaan. Op de dag van de wederkomst zal de hele wereld voor Gods Woord beven. "Wees er zeker van dat de tijd komt dat de HEERE Zijn Woord heerlijk zal maken voor het oog van de hele wereld, en daarom, zalig zijn zij die er nu eerbied aan bewijzen door ervoor te beven. Hun harten zullen vol vertroosting zijn wanneer God zal komen en Zijn Woord zal eren ten overstaan van de hele wereld."

Bestrafing

Velen beven niet voor het Woord. Er zijn er die twisten met het Woord als iets wat op gelijke voet met hen staat. Anderen blijven ongehoorzaam aan Gods Woord en verzetten zich tegen Gods Woord. U zult niet zalig worden door het Woord waartegen u zich verzet. Onderwerp u aan het Woord. Er zijn zelfs mensen die gevoelloos, bot en verhard zitten onder het Woord dat hen veroordeelt. Ondertussen hopen zulke hoorders dat het mee zal vallen. Zij hopen dat Gods Woord niet waar is. Sommigen beven niet voor Gods Woord wanneer hun geweten getroffen wordt. Er zijn mensen die lijken op koning Jojakim die de boekrol verbrandde in het vuur (Jeremia 36). Er zijn er die spotten met het Woord. Anderen maken grapjes over het Woord. "Het horen van het Woord is niet iets om grappen over te maken, maar iets om voor te beven." De Heere ziet met afschuw neer op hen die niet voor Zijn Woord beven. Het zal vervuld worden: 'Ik zal lachen in uw verderf, Ik zal spotten wanneer uw vreze komt.' (Spreuken 1:26). We behoren allen voor de Heere en Zijn Woord te beven. "Beef daarom voor dit Woord, opdat het Woord geëerd zal worden en het uw zielen voor eeuwig zal vertroosten en zalig maken."

ds. A. van Heteren

Lezen in de brief aan de Hebreeën (33)

Geloofshelden moeten we ze maar niet noemen. De bijbelheiligen over wie we lezen in Hebreeën 11, in de verzen 8 tot en met 22. Abraham, Izak, Jakob, Jozef. Zij geloofshelden? Nee, zo typeren we deze aartsvaders niet. Wat ze wel waren? Dragers van Gods belofte. Maar de vervulling van die beloften hebben ze in hun leven op aarde maar nauwelijks gemaakt. Ze waren vreemdelingen in een vreemd land. Lange jaren ook verlegen om de zegen van nageslacht. Een aangevochten en beproefd bestaan hadden ze. Maar vooral één ding verbindt hen. Van elk van hen lezen we in deze Hebreeënbrief: *“Door het geloof... Door het geloof... Door het geloof...”* Ze leefden het leven des geloofs. Hun adelstand was geen andere dan een voortdurende bedelstand. Op hen was van toepassing wat veel eeuwen later Thomas wordt toegevoegd: *“Zalig zijn zij die niet zullen gezien hebben, en nochtans zullen geloofd hebben!”* Zalig! Niet door zich te beroemen op hun heldenstatus, maar doordat ze Hem getrouw achtten, die het beloofd had [11: 11]. Daarom schaamt God Zich niet om hun God genoemd te worden [11: 16].

In het vervolg, de verzen 24 en volgende, wordt aandacht gegeven aan nog zo’n mens in wiens leven we gewaar worden wat het ware geloof is. En wat dat geloof vermag in de kracht des Heeren. Mozes! Onder Israël, het volk van de Hebreeën, gold Mozes als één van de groten uit de geschiedenis van het volk. Was hij het niet onder wiens leiding het volk uit het diensthuis werd verlost? Werden de wetten die de Heere aan Israël had gegeven niet verbonden met zijn naam? Mozes – pretendeerden de Schriftgeleerden niet dat ze zijn stoel bezetten als ze het volk onderricht gaven [Matth. 23: 2]? Maar nu blijkt ook Mozes, hoe prominent hij ook was in het besef van Israël, een mens te zijn die slechts door het geloof zijn weg kon gaan. Het refrein zet zich voort. Het typeert ook het leven van Mozes. Opnieuw klinkt het: *“Door het geloof... Door het geloof...”*

Dat geloof beoefenden trouwens Mozes’ vader en moeder al. Het was toen ze hem als zuigeling drie maanden verborgen hielden voor het moordende woeden van farao. Ze zagen iets in deze jongen van hen. Het kindeke was zeer schoon, lezen we [23]. In Handelingen 7: 20 lezen we zelfs dat hij uitnemend schoon was. Een knappe baby? Wellicht. Maar eerder denk ik dat Amram en Jochebed in het zien op hun kindje wisten dat de Heere dit kind een bijzondere roeping zou geven. Dat was hun geloof. En hun geloof was werkende door de liefde. Zo werd het kind Mozes behouden en kwam het aan het hof van farao. Mozes, prins van Egypte. Straks leider van het volk van God.

Het gaat ook bij Mozes door de diepte heen. De Heere leidt Zijn heiligen wonderbaar. Altijd anders dan ze het zelf hadden voorzien. Maar zo werkt de Heere op Zijn doel aan. Mozes komt – weliswaar door eigen toedoen – ver van het Egyptische hof terecht.

De Heere gaat hem oefenen en voorbereiden tot een grote taak. En in het hart van Mozes is er geen enkele begeerte meer *“om een zoon van farao’s dochter genoemd te worden”* [24]. Hij sterft aan al zijn ambities. Dat is genade. Het betekent een stervend leven. Veertig lange jaren zwerft hij door de woestijn. De Heere legt een wonderlijke keus in zijn hart. Smaadheid en kwaad te verdragen met het volk van God verkiest hij verre boven de weelde van aards genot en aanzien. Dat zou immers betekenen *“de genieting van de zonde te hebben”* [25]. Mozes beseft: dat vermeende geluk is maar voor een tijd. Hij acht echter de smaad van Christus een grotere rijkdom te zijn dan alle schatten van Egypte bij elkaar. De apostel, die dit verhaalt, schrijft erbij: Mozes hield de blik gericht *“op de vergelding des loons”* [26]. Dit laatste verklaren onze statenvertalers als volgt: *“namelijk, die eeuwig en onvergankelijk zou zijn in de hemel, waar de gelovigen ook op mogen zien, als op een loon. Niet dat God hun schuldig zou zijn, of dat zij zouden verdienen, maar dat God hun Vader hun als Zijn kinderen uit genade belooft te zullen geven.”* In deze uitleg klinken de woorden van zondag 24 van onze Catechismus door. Waar het gaat over de goede werken van Gods kinderen. Leveren die verdienste op, die de Heere belonen zal? Nee, zo is het antwoord: *“deze beloning geschiedt niet uit verdienste maar uit genade.”* Zo mocht ook Mozes leven uit Gods genade, hem bewezen. Het deed hem vrezen voor de zonde, en het deed hem uitzien naar het genadeloon dat wachtte.

Een reactie van de lezer zou kunnen zijn: maar Mozes leefde toch veel eeuwen vóór Christus?! Hoe kan het dan dat hij rekening hield met de smaad en het loon van Christus? Wel, dat is het geheimenis van het geloof. Wat Mozes van de komende Messias concreet beseftte, weten we niet. Het gaat ons niet aan. Maar het geloof dat hij beoefende, kenmerkte zich door wat we lezen aan het slot van vers 27: *“hij hield zich vast, als ziende de Onzienlijke...”* Mozes had van de Heere ogen des geloofs ontvangen. Daarmee zag hij wat voor het natuurlijk oog onzichtbaar is. Mozes hield door Gods genade de Heere en Zijn Gezalfde in het oog. Het gaf hem onverschrokkenheid tegenover farao en vrijmoedigheid in het vertrouwen op de Heere. Wetend: *“de Heere is mij een Helper. Ik zal niet vrezen...”* [13: 6].

Ds. J.M.J. Kieviet

VOOR U GELEZEN

Wandelen als christen

Wie in de concordantie van de Bijbel het trefwoord *wandelen* opzoekt, komt een flinke serie verwijzingen van Schriftplaatsen tegen. Zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Het gaf in de jaren dertig van de vorige eeuw ds. K. Groen van Rotterdam-West aanleiding om tot twee keer toe een zestal preken in boekvorm uit te geven. Beide onder de titel *Zions wandelwegen*. Ik trok ze voor deze gelegenheid weer eens even van de boekenplank. “Voor ogen hebbend dat alle mensen wandelaars zijn naar de grote eeuwigheid, meenden we thans niet beter te kunnen doen dan enige wandelpaden de lezer voor te houden, waarop de Heere naar Zijn Woord Zijn kinderen doet wandelen”, zo schreef hij in zijn Woord vooraf. Het bracht hem tot het preken over *Wandelen in tegenheden*, *Wandelen in duisternissen*, *Wandelen in vreze*, *Wandelen in oprechtheid*, enz. Niet veel jaren na het verschijnen van deze boeken mocht de aardse wandel van dominee Groen overgaan in rusten.

Het was een onlangs verschenen boekje dat mij tot deze herinnering bracht. *Wandelen als christen*, zo heet het. Geschreven door de heer Johan Krijgsman die veel jaren achtereenvolgend verbonden was aan het bijbelcentrum *Simon de Looier*, een evangelisatiepost hartje Amsterdam. Getuige dit boekje mag Johan zich wat mij betreft wel evangelist blijven noemen. In dit boekje is hij het in ieder geval! U las het misschien ook wel: onze eigen zojuist afgesloten generale synode besloot om de evangelisten te erkennen als dragers van het ambt van dienaar des Woords. Wat mij betreft doen ze dat in het kerkverband van Johan Krijgsman ook. En als er dan ook nog openstelling van elkaars kansels komt, kan de heer Krijgsman mooi in onze gemeenten voorgaan. In deze synode ging het veel over *eenheid*. Vooral met die kerken waarmee, wat mij betreft, de vervreemding alleen maar groter wordt. Laat daar tegenover nu eens een andere toenaadering gezien mogen worden!

Maar nu terug naar het boekje over *Wandelen als christen*. Op de omslag zien we een wandelaar in bergachtig landschap. Vanaf grote hoogte overziet hij de omgeving waar hij staat. We kunnen ons voorstellen dat hij van de adembenemende natuur geniet. Maar – die hoogte heeft hij niet zonder grote moeite bereikt. Het kostte hem veel inspanning en energie, zo kunnen we ons voorstellen. Welnu, de geestelijke wandelaar heeft zijn of haar traject niet alleen over vlakke paden en gebaande wegen. Schreef Thomas Boston niet ooit over *Het kromme in het levenslot*? En was het niet de apostel Paulus die het de gemeente van Antiochië voorhield, *dat wij door veel verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods* [Hand. 14]. Trouwens, de Heere Jezus Zelf gaf het als Zijn laatste woord aan de discipelkring mee: *in de wereld zult gij verdrukking hebben...* [Joh. 16]. Maar daar is gelukkig

niet alles mee gezegd. Daar staat iets tegenover. Daar staat voor Gods kinderen iemand tegenover!

Ik ga hier geen overzicht geven van alles wat dit boekje geeft. Ik typeer het zo iets als een soort reisgids. Op de wandelweg door het leven. Bedenk wel: het gaat over het wandelen als christen. Let op dat laatste. Wat ds. Groen schreef, vinden we ook in dit boekje: het gaat voor iedereen op de eeuwigheid aan. Maar het maakt alles uit hoe. Hoofdstukje 2 brengt ons bij Noach die wandelde en handelde met God. Maar hoe was dat in zijn tijd? Ik citeer: “Men leefde toen voor zichzelf zonder de Heere God nodig te hebben. Zoals nu. Men denkt vandaag alles te kunnen, te mogen en in de hand te hebben” [16]. Hoe anders, wanneer we door genade (en nu citeer ik enkele hoofdstuktitels) *wandelen in Gods waarheid*, *wandelen met verwachting*, ja: *wandelen in Christus*.

In de laatste alinea van het laatste hoofdstuk is het hele boekje getypeerd: “Het is mijn gebed dat je als christen wandelt én begeert om als christen te wandelen. Niet om daar zelf iets mee te worden, maar omdat de Heere dit zo waard is. (...) God zal Zelf je leidsman wezen, leren hoe je wandelen moet.” [95]. Het zal duidelijk zijn: ik wens dit boekje in veel handen. Heel geschikt om weg te geven aan jongeren. Of waarom niet ook aan je onkerkelijke buurman?

N.a.v. Johan Krijgsman, *Wandelen als christen*. Paperback. 95 pag. ISBN 9-789033-1315-16. Uitgeverij Den Hertog, Houten. Prijs € 12,90.

Ds. J.M.J. Kieviet

Drie vragen

Deze keer wil ik een drietal vragen beantwoorden over uiteenlopende onderwerpen. Van sommige vragen kan de beantwoording kort zijn. Alle vragen zijn echter welkom, laat dat duidelijk zijn.

De eerste vraag is naar de betekenis van de naam Jemini. Meermalen spreekt de bijbel over een zoon van Jemini, zie bijvoorbeeld 2 Sam. 16:11 waar Simeï, die David vloekt, een zoon van Jemini wordt genoemd. Kis, de vader van koning Saul wordt ook een man van Jemini genoemd. Niet alleen vanwege de trouweloosheid van de al genoemde Simeï, maar ook vanwege de vreselijke geschiedenis van Richteren 19 waar ook gesproken wordt over de kinderen van Jemini, meent de vraagsteller dat we bij zonen van Jemini veelal aan onguere en boze mensen te denken hebben. Is dat ook zo?

Nee, dat is niet zo. Bij de uitdrukking 'zoon van Jemini' moet u denken aan een Benjaminit, iemand uit de stam van Benjamin. 'Ben' is het hebreeuwse woord voor zoon. Een 'ben Jemini' is dan ook een Benjaminit, of, letterlijk: een zoon van Jemini. Al was Simeï een onbetrouwbaar sujet, en al beschrijft Richteren 19 ons een vreselijk tafereel, u moet bij deze uitdrukking niet aan misdadige lieden denken. Zo spreekt koning Saul als zoon van Jemini zijn knechten aan als zonen van Jemini, allen waren dus van de stam van Benjamin. Als de bijbel het over onguur volk heeft, moet u denken aan de uitdrukking 'kinderen Belials'. Dat waren nietswaardige lieden, die voor onrust en dergelijke zorgden. Zie bijvoorbeeld opnieuw Richteren 19. In die stad waren de zonen van Jemini ook kinderen van Belial, zie vers 22. Maar we kunnen een zoon van Jemini en een zoon van Belial niet vereenzelvigen.

Een tweede vraag gaat over Paulus' opmerking in Galaten 6:11. Daar lezen we: "Ziet, hoe grote brief ik u geschreven heb met mijn hand" De vraagsteller vindt de Galatenbrief nu niet bijzonder groot, maar waarom zegt Paulus dit, zo vraagt zij zich af. Wel, Paulus schreef zijn brieven niet zelf, maar dicteerde. Zo is bijvoorbeeld de Romeinenbrief geschreven door ene Tertius, 16:22. De slotwoorden van Paulus' brieven schreef hij dan als een soort handtekening zelf, zie 1 Korinthe 16:21.

Als hij in Galaten 6 spreekt van een 'grote brief', staat er letterlijk 'grote letters'. Letters kan natuurlijk ook gewoon brief betekenen, denk aan het engelse woord voor brief: letter. Maar Paulus schrijft de brief blijkbaar met grote letters. Misschien om het belang van de boodschap te onderstrepen, zoals wij een belangrijke passage in een brief in rood

schrijven of onderstrepen. Paulus was immers zeer verontwaardigd over de invloed van de dwaalleraars die de gemeente van het fundament: Christus alleen, afbrachten. 'O gij uitzinnige Galaten, wie heeft u betoverd?'

Een derde vraag gaat tenslotte over Bartimeüs, althans over de beschrijving van zijn genezing. Deze geschiedenis wordt ons beschreven door Mattheüs, Markus en Lukas. Hoe komt de eerste er nu toe om van twee blinden te spreken, terwijl Markus en Lukas maar van één persoon spreken? Laat het ons duidelijk zijn dat het om dezelfde geschiedenis gaat. De verhalen komen duidelijk overeen. Toch zijn er verschillen. Dat heb je meer in het de beschrijving van de evangeliën. Dat zijn geen onjuistheden, maar een verschillende accentuering. Als drie getuigen van eenzelfde zaak iets navertellen, zal dat ook overeenkomen, maar toch niet in alle opzichten. Markus is de man die de naam van de blinde noemt, Markus 10:46-52. Lukas (hoofdstuk 18:35-43) en Mattheüs (hoofdstuk 20:29-34) doen dat niet. De laatste zegt zelfs dat er twee mannen waren. We moeten er daarom van uitgaan, niet dat Mattheüs zich vergist, maar dat Markus en Lukas met name over die ene spreken, die dan misschien de initiatiefnemer of woordvoerder van die twee is geweest. Wat weten we er eigenlijk van. Als Markus en Lukas uitdrukkelijk hadden beweerd dat er slechts één man aan de kant van de weg zat, dan hadden we een probleem gehad, maar ze spreken gewoon van een blinde die door de Heere genezen werd. Daarbij hebben zij misschien niet geweten dat er ook nog een tweede was, ook dat is mogelijk. Dit is het dan weer voor deze keer. Met een hartelijke groet van

ds K. Hoefnagel

De wonderen des Allerhoogsten-1

De auteur was ds. Abraham van de Velde (1614-1677). We zijn blij met de schitterende heruitgave van dit boek. Beschreven worden de vele wonderen die de Heere in ons land heeft verricht vanaf de tijd van de Reformatie tot het sterfjaar van ds. Van de Velde (1677). Jong en oud kunnen kennis nemen van Gods grote wonderdaden in de geschiedenis van ons land. Het boek is herspeld en hertaald. In voetnoten zijn de historische personen die in de tekst genoemd worden toegelicht. Het boek bevat een inleiding van prof. dr. W.J. op 't Hof over het leven en werk van ds. Van de Velde. Uitgangspunt voor de heruitgave is de laatste editie die ds. A. van de Velde zelf nog heeft samengesteld en aangevuld in 1677. Om het boek aantrekkelijker te maken zijn er meer prenten en schilderijen in opgenomen dan in de oorspronkelijke uitgave.

Aanbeveling

In het boek is een aanbeveling opgenomen van ds. J.W. Felix uit 1873. Hij begint met Psalm 78:2-7 te citeren. We geven enkele regels weer uit de aanbeveling: "De geschiedenis is het koord dat ons aan het voorgeslacht verbindt, de spiegel waarin wij de leidingen van God met onze vaders aanschouwen, het baken dat de klippen aanwijst waarop men vroeger is gestrand en vergaan, de lichttoren die de reddende haven aanwijst, die als schuilplaats en als redding geopend blijft. Zij is de leermeester die Gods Woord verklaart en toepast en aan het kind reeds de eerste beginselen van Zijn weg voorhoudt, Zo begrepen het Asaf en het gelovig Israël, zo begrepen het onze vaders."

Historicus

Prof. dr. W.J. op 't Hof noemt Ds. Abraham van de Velde terecht de historicus onder de nadere reformatoren. De auteur zag zijn werk als een hulpmiddel voor predikanten en huisvaders om allen die aan hun zorgen zijn toevertrouwd de grote werken Gods in onze vaderlandse geschiedenis te vertellen. Het boek is vaak herdrukt. Van de Velde laat chronologisch (dus in tijdsvolgorde) de leiding van God in onze vaderlandse geschiedenis zien. Die geschiedenis is resultaat van Goddelijke besturing. "Voor de auteur is echter nog belangrijker de toepassing hiervan, ofwel de geestelijke lessen die daaruit te trekken zijn." Op 't Hof noemt het boek "een preek over de vaderlandse geschiedenis die de lezers op hun gemoed aanspreekt en hen aanspoort om uit dankbaarheid voor de bijzondere weldaden die de Heere de Nederlanden heeft geschonken, Hem te dienen en op Hem alleen te vertrouwen, juist ook als het om de politiek en de militie gaat." Van de Velde roept ook op de orthodox gereformeerde leer

tegen allerlei opkomende dwalingen te handhaven. Hij waarschuwt tegen de zondagsontheiliging.

Lessen

Op 't Hof geeft aan wat we van Abraham van de Velde kunnen leren. Hij wijst allereerst op zijn geschiedenisopvatting. Van de Velde merkt Gods hand op in de geschiedenis. De Nederlanden hebben hun ontstaan en voortbestaan te danken aan het genadig ingrijpen van God. God regeert de natuur en de geschiedenis. In bijzondere gebeurtenissen openbaart God Zijn gunst of Zijn toorn. Het tweede wat op 't Hof noemt is de toepassing van zijn geschiedenisopvatting. We moeten luisteren naar Gods stem en wandelen in Zijn wegen. De oordelen moeten we ter harte nemen en ons bekeren van onze verkeerde wegen. Iedereen dient te luisteren naar Gods geboden. Het derde is zijn hervormingsstreven. Er is steeds reformatie nodig in alle maatschappelijke verbanden, in de gezinnen, in de maatschappij, in de overheid en in de kerk. Het vierde is zijn theocratische houding jegens de overheid. Ds. Van de Velde toetste het beleid van de overheid aan Gods Woord. Hij wees de overheid duidelijk op zonden die zij bedreef. Uiteraard bad hij ook voor de overheid. Het vijfde is zijn standvastigheid. Hij bleef een vurig aanhanger van de theocratie. Tenslotte in zijn rondheid. Goed Zeeuws, goed rond. Hij kroop niet in zijn schulp, maar kwam duidelijk voor zijn standpunt uit.

Gods wonderen in de oorlog van 1672

In dit eerste artikel willen we iets doorgeven van wat er gebeurde in het rampjaar 1672. Engeland en Frankrijk en andere vijanden verklaarden de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden de oorlog. Vijandige legers drongen tot in het hart van het land door. Ook de stad Utrecht werd ingenomen. Er werd opgeroepen tot capituleren en onderhandelen. Maar de Heere is juist toen de Republiek tot Heil geweest (Exodus 15:2). De Heere betoonde opnieuw Zijn trouw, goedheid en weldadigheden die Hij aan de voorvaders bewezen had. Van de Velde schrijft op blz. 770 "Om door dergelijke heerlijke werken ons, hun kinderen, opnieuw aan Hem te verbinden en zo de harten der vaders te bekeren tot de kinderen (Luk. 1:17). Om ons er zo toe te brengen dat we ons op Hem, als de enige Rotssteen van ons heil, verlaten en Zijn Naam roemen."

Ds. A. van Heteren

N.a.v. Ds. Abraham van de Velde, *De wonderen des Allerhoogsten, gebonden*, 896 blz., € 25,-- €5 porto, Uitgave Landelijke Stichting ter bevordering van de Staatkundig Gereformeerde beginselen, Kraaijenveld 2, 1261 ZH, Wijk en Aalburg, ISBN 978-90-77530-31-3.

P E R S BERICHT

WANDELINGEN MIDDELBURG

Kerkhistorische wandeling door Middelburg met herinneringen aan ds. Smijtegelt: dinsdagen 26 juli, 2, 9, 23 en 30 augustus. Start voor oude Stadhuis op de Markt. Opbrengst collecte: St. Vrienden van Heidelberg en Dordrecht (www.svvhed.org).

Wandeling 'Joden in Middelburg': dinsdag 16 augustus. Start hoek Nieuwepoortstraat / Korendijk. Opbrengst collecte: Woordverkondiging onder Joden (www.dep-israel.nl).

Alle wandelingen beginnen om 14.00u. Aanmelding bij P.C. Beeke, p.c.beeke@kliksafe.nl / 0118-633828.

EEN KIJKJE IN DE 'KEUKEN' VAN DE PREDIKANT

In het boek 'Preken is een liefdedienst' vertellen 15 predikanten over de weg naar het predikambt, de voorbereiding op de preek, toelevens naar de zondag en tal van andere aspecten van de prediking.

Aan het woord komen o.a. de predikanten: J. Belder, C.P. de Boer, J. Bos, A.T. Huijser, J. Joppe, G. Kater, A. Kort, W. Pieters en A. van der Zwan. 304 pagina's € 19,95

Waar de liefde woont, 10 gesprekken in het teken van opvoeding en onderwijs in Bijbels licht, met o.a. de predikanten: A. Baars, J. Joppe, J.M.J. Kieviet, P. Mulder en H. Zweistra. € 5,--

Tot Zijn dienst bereid, 15 gesprekken over het werk in Gods Koninkrijk. O.a. De roeping tot het ambt (curatorium), zending, evangelisatie, gevangenenpastoraat, het ambt aller gelovigen. Met o.a. H. Bor, ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel, ds. G.J. Baan, ev. J. Krijgsman. € 5,--

Bestellen: Adriaan van Belzen : belzen@filternet.nl/0342-78 55 30

BOEKBESPREKINGEN

Jonathan Edwards, Gans begeerlijk, gebonden, 208 blz. € 19,95, Uitgeverij Lucas boeken, Tholen, ISBN 978-94-90165-42-0.

Het boek bevat zeven preken over de heerlijkheid en uitnemendheid van Christus. De preken zijn vertaald door Jan Zeeman (Urk). Prof. dr. W. van Vlastuin heeft een aanbeveling geschreven en prof. dr. A. Baars heeft het boek voorzien van een uitgebreide inleiding getiteld 'Jonathan Edwards als prediker.' Onder het kopje "Christusprediking" op blz. 30 schrijft Prof. dr. A. Baars onder meer het volgende: "Hoe valt het te verklaren dat deze strenge en scherpe prediker van

het gericht toch ook zo teer en ruim zondaren nodigt om tot Christus te komen? Het antwoord op deze vraag kan alleen maar luiden: 'Omdat heel zijn theologisch denken – en dus ook in zijn prediking– de Heere Jezus Christus centraal staat. Dat is ook in de preken die in deze bundel zijn afgedrukt op allerlei plaatsen te merken.' Er is ook een levensbeschrijving opgenomen. Jonathan Edwards (1703-1758) speelde als puriteins prediker en theoloog een grote rol bij de 'Grote Opwekking' rond het midden van de 18e eeuw.

Ds. G.J. Capellen, Praten over God. Hoe doe jij dat? gebonden, 115 blz., € 14,95, Uitgeverij Om Sions Wil, Alblasserdam, ISBN 978 94 6335 107 2.

Soms is het moeilijk met klasgenoten of collega's over God te spreken. Steeds meer jongeren weten steeds minder over de Bijbel. In dit boek komen heel wat onderwerpen aan de orde die ter sprake kunnen komen. Ieder hoofdstuk sluit af met een Bijbelstudie waaraan vragen zijn toegevoegd. Het boek is bestemd voor de leeftijd van 14 jaar en ouder en biedt heel wat handvaten om in gesprek te gaan met mensen die weinig of niets weten van de Bijbel. Hoofdstuk 11 gaat over het verschil tussen Isa en Jezus. Op blz. 81 en 82 komt duidelijk uit wat de Koran over Jezus zegt. We geven dat weer

."In de Koran wordt Jezus (Isa) genoemd als een profeet van Allah.

.Van Isa, de zoon van Mariam, wordt in de Koran verteld, dat Hij opzienbarende wonderen deed. Dat zegt de Koran niet van Mohammed. Toch ligt er wel een probleem. Want de relatie van Jezus met God is het grote struikelblok voor de moslims. Is Jezus de Zoon van God? Kan God een Zoon hebben? Nee, zegt de Koran.

.Moslims zeggen: Als Jezus de Zoon van Allah zou zijn, zou Allah getrouwd moeten zijn. Dat kan niet. Hij is geen God die een Zoon verwekt! Daarom zeggen de moslims dat God geen Zoon heeft. 'God is niet zo dat Hij Zich een kind neemt' (Soera 19:35). Die gedachte alleen al is voor hen een onvergeeflijke zonde of sjirk die hen ergert en misselijk maakt.

.Allah zou nooit opdracht gegeven hebben om Isa te laten kruisigen. Een bekend koranvers uit soera 4:157 wordt vaak aangevoerd om te laten zien dat Jezus niet gestorven is. Dat vers is gericht tegen de Joden, die meenden dat zij de Messias gekruisigd hadden. Maar dat is niet zo, want God heeft iemand anders op Jezus laten lijken. Meestal denkt men dan aan Judas Iskarioth. Overigens is er ook een koranvers 3:55 dat de indruk wekt dat Jezus wel stierf en vervolgens opgenomen werd tot God.

.Het is volgens moslims ondenkbaar dat Allah of Isa onze schuld op zich zou nemen. Dat is zijn eer te na. Allah blijft op grote afstand van misstappen en zonde. Allah komt nooit naar ons toe! Moslims geloven dat zij geen verlosser nodig hebben. Ze menen dat de mens

van nature het goede kan doen. Als hij zondigt moet hij terugkeren op het rechte pad en zijn best doen volgens de islam te leven." Een moslim kan ook nooit zeker zijn van de zaligheid, een christen wel.

J.C. Ryle, Omhelsd, over het belang van de kinderdoop, gebonden, 71 blz., € 9.95, Uitgeverij Lucas boeken, Tholen, ISBN 978-94-90165-45-7. Dit boekje over de kinderdoop is genomen uit het boek van Ryle (1818-1900) 'Knots Untied' (Knopen Ontbonden). Het traktaat over de kinderdoop is nu voor het eerst in het Nederlands verschenen. Ryle noemt argumenten voor en tegen de kinderdoop. Hij gaat in op de argumenten van baptisten die tegen de kinderdoop zijn. Ryle is zelf voor de kinderdoop. Dit boekje van Ryle kan zeker nuttig zijn in onze tijd waarin veel te doen is over de kinderdoop en de geloofsdoop.

Ds. P. van Ruitenburg, Volharden in de gezonde woorden, De Bijbelse leer in het kort, gebonden, 316 blz., € 34,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3152 3.

De auteur geeft in dit boek een toegankelijk en duidelijk overzicht van de geloofsleer. De eerste pinkstergemeente volhardde in de leer van de apostelen. Het ware geloof is gegrond op de Bijbelse leer. De leer wil alleen de Schrift naspreken. De leer is de leer van het Woord. In de inleiding lezen we de volgende woorden: 'Hoe dieper we de leer verstaan, hoe meer we God de eer zullen geven, en hoe meer opwas er zal zijn in de genade. Daarom is de leer de

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand.**

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 30,- per jaar.
Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 36,- per jaar.
Advertentietarieven op aanvraag.
Contactadres Canada:
D. Kleinjan Tel. 905-627-8556
mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 11 augustus 2022. Kopij graag binnen donderdag 21 juli 2022.

Katwijk

Woensdag 6 juli is ds. A.J.T. Ruis door ds. M.A. Kempeneers bevestigd als predikant te Katwijk aan Zee en heeft er intrede mogen doen. Uit veel gemeenten waren kerkenraadsleden en/of gemeenteleden gekomen. Het was goed om in Katwijk te zijn: De Heere heeft Zijn Woord laten klinken en er mocht met elkaar gesproken worden tussen de diensten. Onze gedachten gaan uit naar de gemeente van Rotterdam- Kralingen die vacant is geworden. De Heere geve op Zijn tijd weer een eigen herder en leraar om daar te mogen arbeiden. We wensen ds. Ruis van harte Gods zegen toe in Katwijk. De Heere gedenke ook zijn vrouw en kinderen bij alle veranderingen die er gekomen zijn.

Ontmoetingsdag Urk

De volgende ontmoetingsdag zal D.V. zaterdag 10 september gehouden worden op Urk. Het onderwerp zal zijn: Ik geloof een heilige, algemene Christelijke Kerk. Sprekers: Ds. A. van Heteren, ds. H.C. Bezemer, ds. M.A. Kempeneers en ds. A.C. Uitslag.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341-565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

**Meer weten over
zending
in Cuba en Spanje?**

Nodig ervaren spreker uit
van Spaanse
Evangelische Zending
(SEZ).

06-27269502
voorlichting@sez.st
www.sez.st

moeite waard." Boven het eerste hoofdstuk staat "God bestaat." Om u een indruk te geven hoe het boek is geschreven geven we een citaat uit het begin van dit hoofdstuk (blz. 13) "Geloven we dat de zon overdag schijnt? Ja natuurlijk. Je kunt de zon met eigen ogen zien en dus heb je er geen bewijs voor nodig. Maar kan een blinde hetzelfde zeggen? Je kunt een blinde over de zon vertellen en zeggen dat de warmte die hij op zijn huid voelt van de zon komt, maar de blinde moet jou maar geloven. Als hij zegt dat hij het niet ziet, bewijst hij alleen maar dat hij blind is! Hetzelfde geldt voor het geloven in God. Als je het bewijs voor God niet ziet, is het bewijs geleverd dat je blind bent. En als iemand blind is voor God, helpt geen enkel bewijs. Er zijn wel allerlei soorten godsbewijzen bedacht, maar die helpen alleen als je al in God gelooft."

Dr. Bart Jan Spruyt, Oud-Hervormd, gebonden, 331 blz., € 33,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3161 5.

De ondertitel van dit boek luidt: "Ds. Jan Wouter Felix (1824-1904), het Reveil in Friesland, en de strijd om de Nederlandse Hervormde kerk." Ds. Felix was predikant in de Nederlandse Hervormde Kerk en een van de belangrijkste vertegenwoordigers van het Friese Reveil. Het boek bevat de eerste, uitgebreide biografie van ds. Felix. Daarin lezen we welke oude en nieuwe schrijvers hij heeft uitgegeven. De plaatsen waar hij als predikant gestaan heeft worden behandeld. Afscheiding en Doleantie komen aan de orde. Felix was het niet eens met de afscheiding. Felix brak met Kuiper toen deze de Doleantie organiseerde. Het boek bevat ook teksten van ds. Felix zelf: preken, toespraken en de eerste

uitgave van de meer dan twintig brieven die hij vanuit Utrecht schreef aan de jeugdvereniging van Heeg (Fr.). Felix was bevriend met H.F. Kohlbrugge. Wie zich wil verdiepen in het leven, het werk en de standpunten van ds. Felix kan in dit boek heel goed terecht.

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

**UW ADVERTENTIE
IN KLEUR?***

Neem contact
op met de
administratie!

** Alleen mogelijk op de achterzijde.*

